

'Doodseskader'? Onnodig!

Katholiek Nieuwsblad, 17 februari 2012

door dr. R. Seldenrijk, directeur van de NPV (Nederlandse Patiënten Vereniging)

[KatholiekNieuwsblad](#)

De cultuur van de dood verspreidt zich: per 1 maart kent Nederland 'mobiele euthanasieteams'. Ten onrechte, want ze zijn overbodig.

Zonder oriëntatiepunt is een seculiere samenleving onleefbaar. Onlangs betreurde paus Benedictus XVI dat de westerse beschaving 'de zin voor oriëntatie' heeft verloren. "De wereld is niet in staat aan de mensheid het licht te schenken om haar weg uit te stippelen. De Kerk kan door de mist zien dankzij het Woord van God."

Redeloze lobby

Neem de redeloze lobby om iedere barrière voor een vrijwillig levenseinde te slechten. In 2002 legaliseerden Nederland en België euthanasie. Daarbij gelden zorgvuldigheidsvereisten. Euthanasie en hulp bij zelfdoding zijn strafbaar, tenzij de arts zich houdt aan zorgvuldigheidsvereisten en hiervan melding maakt.

Thuis sterven kan natuurlijk

Voor pleitbezorgers van de dood levert dit onvoldoende op. Vandaar dat we per 1 maart via de Levenseindekliniek een 'doodsservice aan huis' kunnen krijgen. Maar thuis sterven kan toch ook op een natuurlijke manier, zonder 'doodseskader'?

Met goede palliatieve zorg – bestrijding van pijn en ander ernstig ongemak – kunnen mensen meestal 'comfortabel wegglijden'. Bovendien komt tien procent van de mensen in de laatste levensfase terug op de euthanasieverklaring (Koppelonderzoek ZONmw).

Wringen met de wet

Natuurlijk, de zes ambulante teams kijken of is voldaan aan de zorgvuldigheidsvereisten. Maar gaat hun beoordeling niet wringen met de wet? De eerste ambulante arts zegt dat "je heel snel to the point kan komen in een gesprek over euthanasie".

Relatie?

En NVVE-directeur Petra de Jong bevestigt: "In heel korte tijd kun je een nauwe relatie opbouwen. Dat zal niet onderdoen voor de band met de eigen arts. Maar het zal geen haastklus worden."

Een relatie bouwen we toch niet op om ons er zo snel mogelijk weer van te ontdoen? Wat houdt het woord 'relatie', betrokkenheid op elkaar, nog in als die is gericht op de dood?

Kritische artsen

Artsenorganisatie KNMG blijft kritisch over de kliniek. Alleen in een bestaande behandelrelatie kunnen artsen de ernst van het lijden vaststellen. Dat kan niet buiten een professionele zorgopleiding. Daar leer je de juiste diagnose stellen in relatie tot passende mogelijkheden voor behandeling en zorg.

Dat vraagt soms veel creativiteit en doorzettingsvermogen. Maar als de doodsmarkt trend is, waarom zou je je als arts dan nog inspinnen om iets te verbeteren in een probleemleven?

Tweede onzorgvuldigheid

Buiten de bestaande behandelrelatie treden, vergroot het risico op onzorgvuldig handelen. Bovendien schiet de capaciteit van de toetsingscommissies euthanasie tekort. Dan dreigt een tweede onzorgvuldigheid: in de beoordeling van de gemelde gevallen. Vraagt een Levenseindekliniek met zes ambulante teams niet minstens om verscherpte toetsing?

Onderbelicht

Euthanasie plegen vergt veel van de normale arts. Artsen zijn hier de zwakke partij, aldus J. Swinkels (hoogleraar psychiatrie) en S. van Deursen (medisch student) in NRC Handelsblad.

Uit het weinige onderzoek blijkt dat huisartsen daardoor depressief kunnen worden en zelfmoordneigingen krijgen. Dit blijft volledig onderbelicht. Een gemakkelijk gevolg is dat patiënten met een doodswens worden verwezen naar de minder toetsbare ambulante teams.

Hoe dan wel?

Maak patiënten zelf verantwoordelijk voor hun wensen en daden. Wil je vrijwillig uit het leven? Doe dat dan en kies eventueel voor hulp bij zelfdoding. Dan belast je anderen niet.

Dit perspectief van de euthanasiewet kenden we zo nog niet. Ambulante teams en de Levenseindekliniek zijn dus niet nodig. Nog beter is de doodswens zelf proberen terug te dringen door goede zorg en aandacht.

'Verlossing'?

Om puur medische redenen is euthanasie nauwelijks meer nodig, aldus pijnarts prof. Crul enkele jaren terug in Medisch Contact. Anders staat het met culturele redenen. De voltrekking van levensbeëindigend handelen is de laatste illusie nog zelfstandig te beslissen. Een illusie, want voor de uitvoering ben je afhankelijk van anderen. Het heet dat we iemand uit zijn lijden verlossen. Maar die iemand wordt daarna een niemand: hij overleeft zijn 'verlossing' niet.

Een karikatuur

Beter is vanuit de gegeven menselijke waardigheid ons voorbereiden op een natuurlijke dood. Hier kan de arts veel betekenen. Sterven is niet de karikatuur die ons wordt opgedrongen in onze doodscultuur. Laten we weer leren omgaan met de eindigheid van het leven, met het onvolmaakte, en daarop onze levensvisie inrichten.

Dan gaat het in de laatste levensfase niet om het toevoegen van dagen aan het leven, maar om het toevoegen van leven aan de dagen die resten. Dan kunnen we leven en sterven.

Overgenomen met toestemming van Katholiek Nieuwsblad.